

LEV Bornholm

23. årgang • Nr. 1 • Februar 2018

Landsforeningen
LEV

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

Billedet er fra
Sandemands-
gårdens produktion

Læs side 18

Bestyrelsen for LEV Bornholm

www.levbornholm.dk

Formand, HB-medlem

Henrik Stilling

Segenvej 8
3700 Rønne
Telefon 2617 0829
hstilling@gmail.com

Bestyrelsesmedlem i DH

Timm Kuhre

Sdr. Lyngvej 31
3700 Rønne
Mobil 2992 8772
kkuhre@jubii.dk

Suppleant

Anders Pedersen

Pælevej 15, Listed
3740 Svaneke
Telefon 5649 6703
anderskp@live.dk

Kasserer

Per Holm

Toftelunden 30
3790 Hasle
Telefon 2024 6710
per@toftelunden.dk

Bestyrelsesmedlem

Anita Jensen

Midgårdsvej 23
3700 Rønne
Telefon 3032 0780
schmidtkaltdennis@gmail.com

Suppleant

Liselotte Jensen

Hasselvej 12
3790 Hasle
Telefon 5127 9699
highlander@paradis.dk

Sekretær

Steen Kofod

Værmlandsvej 9
3700 Rønne
Telefon 2960 3474
steenkofod@youmail.dk

Lokalbladsredaktør

Grethe Anthonen

Zahrtmannsvej 20
3700 Rønne
Telefon 5695 4038
anthonen@mail.tele.dk

Medlem af bestyrelsen for Aftenskolen for specialundervisning

Lars Larsen

Aspevej 4
3751 Østermarie
Telefon 5647 0839
angl@mail.dk

Suppleant

Trine Stilling

Segenvej 8
3700 Rønne
Telefon 6088 8211
trinecarlsen@gmail.com

Revisor

Rønne Revision

St. Torvegade 12
3700 Rønne
Telefon 5695 0595
www.ronnerevision.dk

Annoncesalg:

Rosengrenen ApS
Hovedgaden 8, 8670 Låsby
Tlf. 86 95 15 66
(kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00)
Mail: info@rosengrenen.dk

– hvortil alle spørgsmål
vedr. annoncer bedes rettet.

Sats og tryk:

Intryk ApS
Tlf. 70 21 10 00
www.intryk.dk

Deadline:

Indlæg til næste blad skal være redaktøren
i hænde senest den 4. april 2018.

Et godt valg!

Først og fremmest vil jeg ønske alle et godt nytår. Alle er forhåbentlig kommet godt i gang med det nye år.

Siden sidste LEV Bornholm-blad har der være kommunalvalg i Danmark, og hvis vi kun ser med de handicappolitiske briller, så har det været et godt valg her på Bornholm. Når jeg ser på, hvem jeg har haft en god dialog med de sidste to år som formand – og tidligere som formand i Mælkebøttens forældreråd, så kan jeg konstatere, at mange poster er overordentlig godt besat.

Vi håber, at vi kan få et godt samarbejde med hele kommunalbestyrelsen de næste fire år og er ved at planlægge en lille velkomstpakke til kommunalbestyrelsesmedlemmerne. Her vil de bl.a. få en bog med titlen "Nanne – et andet liv" samt et trykt eksemplar af Handicapkonventionen. Desuden er vi i dialog med Epilepsiforeningen om at gå sammen om at lave et seminar eller temadag om åndssvageforsorgens historie, hvor vi vil invitere Social- og Sundhedsudvalget.

Der er snart generalforsamling. Hvis du ikke har tilmeldt dig, så er det næsten for sent. Fristen for at melde sig til er 10. februar, så du må hellere skynde dig. Se også opslaget et andet sted i bladet.

Stort set hele bestyrelsen vil gerne fortsætte og genopstiller, herunder undertegnede. Det er derfor fortsat muligt at have en aktiv bestyrelse, og vi er klar til at føre foreningen videre. Men er det en forening i udvikling?

Som du kan læse andetsteds i dette blad, er hovedbestyrelsen i gang med et hovedeftersyn af foreningen, og det er et meget spændende udviklingsarbejde, der er sat i søen.

Jeg er personligt meget positiv overfor dette arbejde, selvom jeg ikke har mulighed for at engagere mig i det. Nogle kunne måske være urolige over, hvad alle disse forandringer kan føre til, og hvorfor det overhovedet er nødvendigt. For det første er jeg slet ikke i tvivl om, at det er nødvendigt at tilpasse sig forandringerne i samfundet. For det andet har jeg stor tiltro til, at et bredt udsnit af kredsfolk fra hele landet er i stand til at finde frem til de rigtige løsninger for vores forening, og at det vil vise sig, at det var et godt valg at sætte arbejdet i gang.

Forhåbentlig er det også et godt valg, at vi skal afholde generalforsamlingen på Green Solution House. Vi har efterhånden brugt Hotel Fredensborg rigtig meget de sidste år, men de nye ejere har valgt at holde Fredensborg lukket i vinterhalvåret, så det er ikke en mulighed for os længere.

Årsfesten på Hotel Balka Strand var en stor succes, så det har vi allerede booket til den kommende fest i november, men til generalforsamlingen har vi brug for nogle andre rammer, så nu prøver vi Green Solution House.

Vi vil i bestyrelsen meget gerne høre, hvad I synes, og hvad der kunne være anderledes, så kontakt os gerne, hvis der er noget, der ikke fungerer.

Vi ses den 19. februar til generalforsamling!

Valgmøde

Flere organisationer under DH Bornholm – herunder LEV – inviterede til valgmøde den 13. november 2017 på Uddannelsescenter Snorrebakken.

Alle partier og opstillede lister var repræsenterede, og der deltog ca. 50 tilhørere.

Flere af kandidaterne måtte indrømme, at de vidste for lidt om handicapområdet og meget gerne ville lytte til, hvad der blev sagt. Andre kandidater havde betydeligt nemmere ved at tale med, så debatten stod især imellem Bente Helms (A), Bente Johansen (B), Else Merete Knoop (V), Linda Kofoed Persson (O), Bjarne Hartung Kirkegaard (K) og Morten Riis (Ø).

Men også Alternativets Anne-Dorthe Elling Nilsson, Bornholmer-listens Carl Ilsøe og Michael Tysk-Andersen fra SF var meget aktive under debatten.

Og debatten nåede vidt omkring. Der blev både tid til at diskutere Heldagsskolen,

bosteder, sager i ankestyrelsen og høre-hæmmedes udfordringer i dagligdagen – og meget andet.

Det blev også diskuteret, hvordan kommunen vil forholde sig, hvis en ny lov gør det muligt at flytte borgere fra en bolig til en anden mod deres vilje. Her slog Bente Helms det helt fast: “Nej, nej, nej, ingen bliver flyttet mod deres vilje!” udtalte hun – og det kommer vi til at holde hende fast på.

Aftenen blev sluttet af med en opfordring til, at kandidaterne får kigget nærmere på Handicapkonventionen, hvis de da ikke allerede havde gjort det.

På LEV Bornholms Facebookside findes en video fra mødet.

HUSK vores generalforsamling!

Mandag den 19. februar kl. 18 på Green Solution House i Rønne

DAGSORDEN

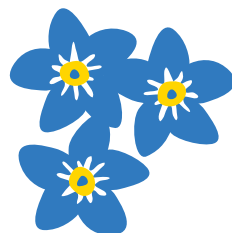
1. Valg af dirigent.
2. LEV Bornholms årsberetning v/ formanden.
3. Fremlæggelse af årshjul for 2018 og 2019 v/ formanden.
4. Forelæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse v/ kassereren.
5. Behandling af indkomne forslag.
(Sager, der ønskes behandlet, skal være formanden i hænde senest 3 uger før afholdelse af generalforsamlingen).
6. Valg (i lige år) for en periode af to år:
  - a. Kredsbestyrelsens formand
  - b. Kredsbestyrelsens øvrige medlemmer
  - c. Suppleant
  - d. Revisor
7. Orientering om aktuelle aktiviteter i Landsforeningen v/ organisationskonsulent Stig Christensen
8. Oplæg om LEV-støttet projekt på Sandemandsgården v/ leder Søren Vaupell Christensen
9. Eventuelt.

**Seneste tilmelding er den 10. februar 2018.
Indkaldelse og dagsorden er sendt ud med posten.**

LEVs årsfest

Den 4. november holdt LEV den årlige medlemsfest, der i år var på Hotel Balka Strand.

Vi startede kl. 17, og der var mødt mange op, vi var over 100. Vi startede med at spise dejlig mad, der var anrettet buffet, så vi kunne tage lige, hvad vi havde lyst til af varme retter og salater og brød. Hvad der altid er meget populært er tarteletterne. Der kunne købes drikkevarer efter eget ønske.

Da der var spist godt af maden, fik vi dessert og sluttede med kaffe og småkager. Vi var meget mætte efter det fine traktement.

Så spillede musikken, som blev leveret af AMIX, op til dans, og dansegulvet var hele tiden fyldt. Nogle var også oppe og synge til musikken, det er altid et stort hit.

Da kl. var 22, sluttede festen, bostederne skal hjem med beboerne, så de kan være klar til vagtskiftet kl. 23.

Det var en rigtig god aften, som vi alle nød og kan glæde os til i november 2018. Vi ses på Balka.

LEV Bornholm-prisen 2018

Kredsbestyrelsen i LEV Bornholm opfordrer hermed alle til at indsende indstillinger til årets LEV Bornholm-pris.

LEV Bornholm-prisen er en anerkendelse af et særligt stykke arbejde eller en indsats for udviklingshæmmede på Bornholm. Prisen består af et diplom samt kr. 1.000,- der gives til hver person.

Prisen kan gives til én person eller flere personer. For at komme i betragtning til LEV Bornholm-prisen, skal man indstilles af én eller flere personer, der mener, at man har gjort en forskel for udviklingshæmmede ved fx at tage initiativ til aktiviteter, nye samværsformer eller ved at have lagt en ekstraordinær arbejdsindsats for målgruppen.

Prisen uddeles af bestyrelsen for LEV Bornholm på generalforsamlingen på Green Solution House d. 19. februar 2018 på baggrund af de indstillinger, der er indkommet.

Indstillinger til LEV Bornholm-prisen skal være begrundede og være kredsformanden i hænde senest lørdag den 10. februar.

Indstillingen kan sendes på e-mail til: hstilling@gmail.com eller med post til: Henrik Stilling, Segenvej 8, 3700 Rønne

HB-møde med opstartsseminar

Hovedbestyrelsesmødet i november var suppleret med et opstartsseminar for hovedbestyrelsesmedlemmer og frivillige kredsmedlemmer fra hele landet. Formålet var at sætte gang i et omfattende udviklingsarbejde.

Af Henrik Stilling

Landsformand Anni Sørensen kaldte i sit oplæg udviklingsarbejdet for et serviceeftersyn af den nu 65 år gamle organisation, og hun inviterede til en helt åben proces, hvor alle forslag og idéer kan bringes i spil. Intet er helligt, og alt kan diskuteres, lige fra navn og logo til visioner og organisering. Det første i sådan en proces er at finde ud af, hvem vi egentlig er. Er alle enige om, hvad LEV er for en organisation, og hvorfor vi eksisterer?

For at hjælpe processen i gang har LEV hyret et konsulentfirma, hvilket er lidt usædvanligt, da LEV jo har sine egne konsulenter ansat. Men det er vigtigt i en proces som denne, at der kommer nogen udefra, der ikke kender LEV særlig godt. Når vi LEV-folk er sammen, så har vi en fælles referenceramme, da vi alle kender åndssvageforsorgens historie. Vi ved, hvad det vil sige at have udviklingshæmning, og vi kender til udfordringerne for denne gruppe. Fordelen ved, at der kommer nogen, der ikke har denne referenceramme, er, at de kan stille nogle spørgsmål til os, som vi ellers tager for givet, og på denne måde udfordre vores måde at tænke på.

Ingen ved, hvor dette udviklingsarbejde skal føre LEV hen. Sikkert er det, at ligesom arterne i naturen skal tilpasse sig de forandringer, der sker på deres levested, skal LEV også udvikle og tilpasse sig de forandringer, der sker i vores samfund. Indtil

videre er der nedsat fire udvalg bestående af HB-medlemmer og almindelige LEV-medlemmer. Udvalgene hedder:

- 1) Strukturudvalget – demokrati og beslutninger.
- 2) Græsrodsudvalget – lokal organisering.
- 3) Inspirationsudvalget – inspiration fra andre og anderledes organisationer.
- 4) Kommunikationsudvalget.

Disse fire udvalg skal udarbejde forslag til forbedringer og forandringer i foreningen der, hvor der er behov for det.

Sikkert er det også, at udvalgenes arbejde skal præsenteres og behandles på forårets kredsescamp, der afholdes d. 17. marts 2018. På LEV Bornholms generalforsamling d. 19. februar vil organisationskonsulent Stig Christensen kort orientere om det arbejde, der foregår.

Hyggelige aktiviteter i Kulturhuset

I efteråret og vinterperioden, hvor det er mørkt og koldt, sætter vi fokus på hyggelige aktiviteter.

I midten af november havde vi bageaften med Elvi og Flemming, som tidligere har haft en bagerforretning. Elvi og Flemming har flere gange afholdt disse bageaftener med stor succes, og de gør det som en frivillig indsats. Det er vi meget glade for i Kulturhuset. Denne gang blev igen en succes, hvor der blev bagt masser af kærnemælks-horn og kagemænd.

Senere i november havde vi filmaften, hvor filmgæsterne havde været med til at foreslå to film, som der skulle stemmes om. Der var flertal for "Bussen" med Dirch Passer – en rigtig sjov film. Det sidste arrangement i november var en kreativ aften med blomsterdekoratør Ulla Kofoed Jensen, som hjalp deltagerne med at lave adventskranse og dekorationer til kalenderlyset. Ulla havde mange gode ideer og gav inspiration til at lave noget flot og anderledes.

Og så blev det december med alle de gode traditionelle juleaktiviteter. 1. december var der julebal på Griffen med julemad og musik af The Heat Makers. Næsten 100 mennesker fra hele Bornholm havde meldt sig til. En festlig og hyggelig aften hvor der er rig mulighed for at mødes på kryds og tværs. Der blev snakket, grinet, sunget og danset. I Kulturhuset havde vi naturligvis også vores Luciaoptog med Ding Dang Koret under ledelse af Kalle Brandt. Resten af aftenen gav koret koncert, og aftenen sluttede af med, at publikum havde mulighed for at vælge julesange og synge dem sammen med Kalle. Lige inden jul havde vi julebanko med mange gode præmier skænket af mange af Rønnes butikker med hjælp fra Kulturhusets frivillige.

Det nye år indledte vi med ungdomsaften med Ida og Frank som værter. Denne

ungdomsaften finder sted den først torsdag i hver måned. Her er der rigtig god mulighed for at mødes med vennerne og måske møde nye venner. Næste gang er den 1. februar.

I julen kommer mange af os til at spise lidt for meget og røre os for lidt, så vores andet arrangement i januar var motion på stole med Lisbeth Marshall og derefter yoga og afslapning med Toula Krøll.

De næste arrangementer i Kulturhuset er blandt andet bal med Jacob Norreen den 8. februar og spilleaften den 22. februar.

2017 har været et rekordår for Sandemandsgården

Et godt år for JENSEN Denmark A/S har betydet, at produktionen på Sandemandsgården har slået nye rekorder.

Brugerne af aktivitets- og samværstilbudet Sandemandsgården har haft rigeligt at se til i det forgangne år. Produktionen af samtlige monteringsopgaver er steget, og mange nye opgaver er kommet i hus.

Blandt andet en nye "bøjle"-opgave. Opgaven består i at montere 5 løsele til en færdig bøjlekrog, som siden skal indgå i de enorme industrivaskeanlæg, som produceres på JENSEN og distribueres rundt i hele verden.

I 2016 monteredes knap 20.000 bøjlekroge, hvor produktionen steg til 54.000 i 2017. Ud over at lave bøjler, monterer Sandemandsgårdens værkstedsgruppe godt 20

forskellige opgaver for JENSEN Denmark. Desuden monteres der tape på pallehjul til Ole Almeborgs palleløftere. Der produceres trommekøller til TROMMUS i Østermarie. Og plastikindustrien er også repræsenteret i huset, da der arbejdes med plastikpropper og skilte fra RM Plast i Klemensker.

Selvom der bliver produceret i store mængder til de bornholmske virksomheder, er der stadig tid til at tage et spil kort, en kop kaffe og en snak om stort og småt.

Matilde Rømer, der er bruger i værkstedsgruppen, fortæller, at det er hyggeligt at arbejde med monteringsopgaverne, da

man kan snakke sammen samtidig. Man lærer mange nye ting. Matilde synes, det er fedt, at personalet udtænker hjælpemidler og værktøjer, så hun også kan arbejde, selvom hun har en dårlig arm. Og så har Matilde nogle søde kolleger, som gerne giver en hjælpende hånd.

Værkstedsgruppen tager jævnligt på besøg på JENSEN og får set, hvor de enkelte arbejdsopgaver ender med at sidde i de store maskiner.

”Det er ret fedt at se et ”målehjul”, som jeg har været med til at lave, sidde i en kæmpe stor maskine, som skal sendes til USA” siger

Matilde. ”Og det er vigtigt, at vi laver den rigtigt, ellers virker maskinen ikke”.

Det er ikke kun brugerne fra Sandemandsgården, der sætter stor pris på samarbejdet med JENSEN. Sandemandsgården modtog igen en julegave fra JENSEN Denmark – et gavekort til en valgfri film i Rønne Bio – til stor jubel blandt alle brugere.

Ud over værkstedsgruppen består Sandemandsgården af yderligere to grupper, nemlig kantinegruppen, der producerer tre måltider om dagen samt mediegruppen, der både er den kreative og IT-kyndige afdeling af huset.

1. søndag i advent stod den på klippe-klistre i Langhuset. Der blev lavet guirlander, julehjerter, popcorn på snor, puttet nelliker i appelsiner og hygget med julemusik gløgg og æbleskiver.

Julehygge i Langhuset

Julemiddag for pårørende

Jul er traditionernes tid, så derfor blev der igen i år indbudt til julemiddag for alle beboerne og deres pårørende på Bo- og dagtilbuddene Klintebo, Langhuset.

Gitte og Hanne havde gået den hele lange dag og trakteret i køkkenet, sådan at der kunne serveres flæskesteg med brune kartofler, opbagt sovs, hjemmelavet rødkål og ris a la mande, Selv småkagerne ved kaffebordet var hjemmebagte. Der deltog ca. 65 mennesker, så snakken gik livligt over bordene.

Pludselig dukkede julemanden op, han havde fundet tid til et stop, hvor han til alles glæde fik afleveret godteposer og hilsner fra julemor.

Ingen julemiddag uden koret "Piplana". I efterhånden mange år har de spredt deres juleglæde med sange, som beboerne kender og kan synge med på.

Efter at de pårørende var kørt hjem, deltog alle i den store oprydning, inden sengene kaldte. Endnu en god dag gik på held i Langhuset.

Jubilæum

STORT TILLYKKE TIL MICHAEL

Den 1. december 2017 kunne Michael fejre 25-års jubilæum på Sandemandsgården.

Michael havde valgt at fejre dagen med kollegaer og familie.

Kantinen serverede en lækker brunchtallerken.

"Synge Per" kom og overraskede Michael med en sang.

Medlemskontingent: sæt venligst X

☐ Årligt med blad	300 kr.	☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	425 kr.	☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	175 kr.	☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.	☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.
☐ Årligt for forening med blad	800 kr.		
☐ Årligt abonnement	300 kr.		

Pensionist/studerende *)

☐		☐	
☐		☐	
☐		☐	
☐		☐	
- Betal først, når girokortet modtages.**

Firmamedlemskaber

☐ Alm. med blad	800 kr.
☐ Guldmedlem med blad (pr. år)	5.000 kr.
- Et Guldmedlem får ret til at bruge LEVs logo samt at blive nævnt på LEVs hjemmeside.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **LEV Bornholm**

*) Angiv her hvilket år du forventer at afslutte dit studie: _____

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Evt. samlevers navn (parmedlemskab): _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Landsforeningen LEV er interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre udviklingshæmmedes vilkår.

Landsforeningen LEV · Blekinge Boulevard 2 · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: lev@lev.dk · URL: www.lev.dk

HUSK
PORTO

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk